

A

Beter lezen op de praktijkschool

Leesonderwijs op een praktijkschool? Natuurlijk! Famke Wink begon er op PRO Drachten in 2005 al mee. Bijna twintig jaar later dringt op steeds meer plekken het besef door dat ook voor deze leerlingen inspanningen lonend zijn.

'De kwal heeft geen ogen, geen oren en geen neus.' Anna Siet Algra, leraar op PRO Drachten, leest haar tien leerlingen twee verhaaltjes voor over de kwal en de haring. Opdracht aan de leerlingen op deze school voor praktijkonderwijs is om te turven hoe vaak ze het woord kwal en daarna het woord haring horen. Als alle leerlingen het eens zijn, vraagt Algra wie er haring lust. Er gaat één vinger omhoog, de anderen vinden haring vies. 'Ik lust wel paling,' merkt leerling Elize op. 'O,' reageert Algra verrast. 'Hoe ziet die eruit?' 'Langwerpig.'

'De leerlingen die wij als twaalfjarigen hier binnen krijgen, hebben vaak grote moeite met lezen,' vertelt avo-docent en taal- en leescoördinator Famke Wink. 'De meesten hebben het niveau van groep 5 of 6 van de basisschool, zo'n tien procent is zelfs

blijven steken bij het niveau van groep 4. Om te verbloemen dat ze laaggeletterd zijn, zeggen ze dat ze lezen stom vinden.' Leerling Kenyi haakte in groep 7 af, Elize een jaar

later. 'De leesles was altijd hetzelfde,' zegt Kenyi. Je kreeg een verhaaltje en daar zaten vragen bij.' Nu vinden ze lezen een stuk leuker. Elize: 'Het is nu veel afwisselender, met voorlezen en luisteren, met oefeningen, maar ook met filmpjes.'

Algra start intussen een nieuwe oefening. Eén voor één verschijnen de letters van de tekst die ze net heeft voorgelezen op het digibord. De leerlingen lezen hardop mee. 'Dit sleeplezen is veel effectiever dan hakken-plakken, wat vroeger altijd werd

gedaan,' legt Wink uit. 'De directe verklanking laat woorden en zinnen ontstaan. Leerlingen gaan hierdoor vloeiender en accurater lezen.'

Krukje

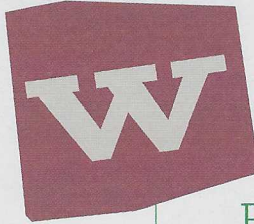
Wink omschrijft het leesonderwijs bij PRO Drachten als een krukje. 'Een krukje heeft drie poten. Haal je er eentje weg, dan valt het om. Zo is het ook met ons leesonderwijs. Leerlingen moeten lezen weer leuk gaan vinden, dus werken we aan leesmotivatie. Daarnaast is technisch lezen belangrijk. En als derde poot wat ze op de basisschool begrijpend lezen noemen, maar wat wij liever aanduiden als kennisopbouw. Het één kan niet zonder de andere twee.' Al snel leerde Wink dat hoge verwachtingen helpen. 'Een paar jaar geleden kwam

'Zelfs woorden als ichtyosaurus zijn echt niet te moeilijk'

Famke Wink is regelmatig met leerlingen in de schoolbibliotheek te vinden.

Boekentips van Famke Wink

er een leerling met het bericht dat er ergens een eeuwenoud skelet was gevonden. Dat bleek van een ichtyosaurus, een woord waar ik zelfs moeite mee had. Maar als je daar stapje voor stapje mee werkt – hoe spreek je het uit, wat is het voor dier, waar leeft het – kun je daar zonder problemen een les omheen maken. Woorden als ichtyosaurus, prehistorisch of paleontoloog blijken dan echt niet te moeilijk.'

Wink kreeg van directeur Ewoud Stadman alle ruimte om te werken aan haar lessen. 'Wij vinden het heel belangrijk dat onze leerlingen beter leren lezen,' zegt hij. 'We hebben het vaak over gelijke kansen, maar deze leerlingen worden vaak al opgegeven voor ze goed en wel begonnen zijn. Terwijl zij vóór een vroegschoolse educatie hard nodig hebben, zien we ze pas op vijfjarige leeftijd naar de basisschool gaan. En natuurlijk kunnen onze leerlingen later ook laaggeletterd als lasser in de metaal prima functioneren. Maar in de maatschappij is dat een stuk lastiger. Bovendien zullen hun kinderen, als ze zelf ouders worden, vervolgens ook al met een achterstand beginnen. Dat willen we voorkomen en daarom zetten we zo actief in op goed leesonderwijs.'

Zichtbaar

Het is de maandag na de voorjaarsvakantie. Alle leerlingen zitten net in hun lokaal als de intercom aan gaat. De leesconsulent van de bibliotheek Drachten,

Bij PRO Drachten hebben deze boeken groot succes:

- Bibi Dumon Tak, *Bijzondere beesten en doodgewone dieren* of *Vandaag houd ik mijn spreekbeurt over de anaconda*
- *Heel de wereld wordt wakker*, het beste van de moderne kinderpoëzie in 333 gedichten
- Roald Dahl, *Gruwelijke rijmen*

via de Bibliotheek *op school* verbonden aan de school, leest een gedicht voor. Ook de volgende dagen zal iemand de dag openen met een gedicht. Op woensdag is Stadman aan de beurt. 'Weet je al wat je gaat voorlezen of heb je hulp nodig?', plaagt Wink hem. 'Nee, dat lukt wel,' antwoordt hij beslist. Overal in de school zijn overigens gedichten te vinden. 'Op die manier willen we laten zien dat lezen heel gewoon en ook leuk is,' legt Wink uit. Ook laten leraren en andere medewerkers zien wat hun favoriete series zijn. 'Zo kunnen de leerlingen zich meer met hen identificeren, zo van hé, daar kijk ik ook graag naar.' Op de leesmuren in de klassen wordt alles verzameld wat er rond een thema behandeld is. Ze maken de afgelopen leeslessen nog eens zichtbaar. Nieuwsgierig vraagt Wink aan Kenyi of hij de gedichten al had opgemerkt. 'Ik heb ze zelf opgehangen,' antwoordt hij stoer. Of hij ze ook gelezen heeft? Nee, dat dan weer niet.

De werkwijze van Wink en PRO Drachten slaat aan. Steeds meer scholen uit het praktijkonderwijs weten de school te vinden en vragen om advies. Ook de pilot Lezen in het praktijkonderwijs van Stichting Lezen, leunt zwaar op Winks ervaringen. Het succes blijkt daarnaast ook uit de cijfers, stelt Stadman. 'Meer dan bij andere praktijkscholen stromen onze leerlingen door naar het mbo. En daar draagt die leesbevordering voor een groot deel aan bij.' Eigenlijk heeft het succes maar één nadeel, grapt hij. 'Doordat andere praktijkscholen ook willen weten hoe zij hun leesonderwijs effectiever kunnen maken, is Famke vaak op pad en minder hier op school aanwezig.' ■

Scan de QR-code en lees meer over lezen in het praktijkonderwijs.

Of bekijk de webinar *Leesmotivatie in het praktijkonderwijs waarin hoofdrolspelers van de pilot Lezen in het praktijkonderwijs aan het woord komen.*

